Seat No. : ______________

MD-103

March-2019

B.Com., Sem.-V

CE-302(A) : Management Accounting-I

Time : 2:30 Hours] **[Max. Marks : 70**

1. (A) (i) સંચાલકીય હિસાબો અને નાણાકીય હિસાબો વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો. **14**

(ii) સંચાલકીય હિસાબી પદ્ધતિનું મહત્ત્વ સમજાવો.

અથવા

(i) ટૂંકનોંધ લખો : સંચાલકીય હિસાબી પદ્ધતિના ઓજારો અને ટેકનિકો **7**

(ii) મહત્ત્વના નાણાકીય પત્રકોની યાદી જણાવો અને તે પૈકી કોઈપણ બેની ચર્ચા કરો. **7**

(B) નીચે આપેલા પ્રશ્નો માટે સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો : (ગમે તે **ચાર**) **4**

(1) મેનેજમેન્ટ એકાઉન્ટન્સીમાં કઈ પદ્ધતિ અને ટેકનિકનો ઉપયોગ થતો નથી ?

(a) સેવા પડતર પદ્ધતિ

(b) પ્રમાણ પડતર પદ્ધતિ

(c) સીમાંત પડતર પદ્ધતિ

(d) અંદાજપત્રીય અંકુશ

(2) અપવાદ દ્વારા સંચાલન એ _____

(a) સંચાલકીય હિસાબી પદ્ધતિનું ઓજાર છે.

(b) નાણાકીય હિસાબો બનાવવાની એક પદ્ધતિ છે.

(c) પડતર હિસાબી પ્રથાનો એક ભાગ છે.

(d) એકપણ હિસાબી પદ્ધતિ નથી.

(3) સંચાલકીય હિસાબી પદ્ધતિ અનુસાર તૈયાર કરેલા અહેવાલો________

(a) સંચાલનની જુદી જુદી સપાટી સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવે છે.

(b) કંપનીના રોકાણકારો, લેણદારો અને બેન્કરો સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવે છે.

(c) સ્ટૉક એક્ષ્ચેન્જ ઓફ ઈન્ડિયા સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવે છે.

(d) શૅરહોલ્ડરો સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવે છે.

(4) સંચાલકીય હિસાબી પદ્ધતિના મુખ્ય ઓજારોમાં નીચેના પૈકી કઈ પદ્ધતિનો સમાવેશ થતો નથી ?

(a) એકમ પડતર (b) પ્રમાણ પડતર

(c) ઐતિહાસિક પડતર (d) સીમાંત પડતર

(5) સંચાલકીય હિસાબી પદ્ધતિમાં આંતરિક ઑડિટ-

(a) કરાવવું મરજિયાત છે.

(b) સરકારના નિમેલા ઓડિટર દ્વારા કરાવવું ફરજિયાત છે.

(c) વર્ષમાં બે વાર કરાવવું ફરજિયાત છે.

(d) વર્ષમાં એક વાર કરાવવું ફરજિયાત છે.

(6) સંચાલકીય હિસાબી પદ્ધતિ સૌથી વધારે કયા પક્ષકારને ફાયદાકારક છે ?

(a) સંચાલકોને (b) રોકાણકારોને

(c) લેણદારોને (d) શેરહોલ્ડરોને

2. (A) નીચેની બાકીઓ વિનય લિમિટેડના ચોપડેથી લેવામાં આવી છે : **14**

વિગત	રકમ (₹)
ઇક્વિટી શેરમૂડી (₹ 100 નો એક એવા)	9,00,000
10% પ્રેફ. શેરમૂડી	1,80,000
સામાન્ય અનામત	4,50,000
12% ડિબેન્ચર	3,60,000
સ્થિર મિલકતો	16,60,500
સ્ટોક	90,000
દેવાદારો	1,35,000
લેણીહૂંડી	45,000
રોકડ-બેંક સિલક	90,000
લેણદારો	67,500
બેંક ઓવરડ્રાફ્ટ	45,000
દેવીહૂંડી	18,000
પેન્શન ફંડ	4,500
અવાસ્તવિક મિલકતો	4,500
વેચાણ (ઉધાર વેચાણનાં ¼ રોકડ વેચાણ છે.)	13,50,000

વેચાણ ઉપર કાચા નફાનો ગુણોત્તર 50% છે. અને વહીવટી, વેચાણ અને નાણાકીય ખર્ચનો દર કાચા નફા ઉપર 33⅓% છે. આવક વેરાનો દર 50% છે. વર્ષના 360 દિવસ છે. તેમ માનીને નીચેના ગુણોત્તરોની ગણતરી કરો. તેમજ કૌંસમાં આપેલ ઈન્ડસ્ટ્રીઝનાં ગુણોત્તરો સાથે સરખાવી ટૂંકમાં તમારો અભિપ્રાય આપો :

(i) ચાલુ ગુણોત્તર (2.4:1)

(ii) દેવાદારોનો ગુણોત્તર (50 દિવસ)

(iii) માલિકી ભંડોળ ગુણોત્તર (70%)

(iv) સંચાલન ગુણોત્તર (70%)

(v) ચોખ્ખા નફાનો ગુણોત્તર (15%)

(vi) રોકાયેલી મૂડી પર વળતર દર (25%)

અથવા

(i) ગુણોત્તર વિશ્લેષણની મર્યાદાઓ જણાવો. **7**

(ii) પાકાં સરવૈયાને લગતાં ગમે તે ચાર ગુણોત્તરો ઉદાહરણ સાથે સમજાવો. **7**

(B) નીચે આપેલા પ્રશ્નો માટે સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો :(ગમે તે **ચાર**) **4**

(1) એક કંપનીની પ્રેફરન્સ શેરમૂડી ₹ 60,000ની હોય તથા ડિબેન્ચર ₹ 40,000 ના હોય અને ઈક્વિટી શેરમૂડી ₹ 4,00,000ની હોય તો ગિયરિંગ ગુણોત્તર નીચે મુજબ છે :

(a) 25% (b) 5% (c) 15% (d) 10%

(2) એક કંપનીનો સંચાલન ગુણોત્તર 80% છે તેનું વેચાણ ₹ 40,00,000 છે. વેચાણ પરત ₹ 4,00,000 છે. જો સંચાલનના ખર્ચા ₹ 2,00,000 હોય તો વેચેલ માલની પડતર શોધો.

(a) ₹ 26,80,000 (b) ₹ 12,40,000
(c) ₹ 14,40,000 (d) ₹ 26,50,000

(3) નીચેનામાંથી કયો ગુણોત્તર નફાકારકતાનો ગુણોત્તર નથી ?

(a) માલિકી ગુણોત્તર (b) શેરદીઠ કમાણીનો દર
(c) સંચાલન ગુણોત્તર (d) ખર્ચ ગુણોત્તર

(4) પ્રવાહિતા ગુણોત્તર ગણતી વખતે ચાલુ ગુણોત્તર માટે ગણેલી મિલકતોમાંથી કઈ મિલકત બાદ કરવામાં આવે છે ?

(a) સ્ટોક (b) દેવાદારો (c) લેણીહૂંડી (d) બેંક ઓવરડ્રાફ્ટ

(5) રોકાણ પર વળતરના દરનો ગુણોત્તર ગણતી વખતે કઈ મિલકતનો સમાવેશ થતો નથી ?

(a) અવાસ્તવિક (b) ચાલુ (c) સ્થિર (d) અદશ્ય

(6) નીચેનામાંથી કયો ગુણોત્તર નફાકારકતાનો ગુણોત્તર નથી ?

(a) ગિયરિંગ ગુણોત્તર (b) સંચાલન ગુણોત્તર
(c) સ્ટોક ટર્નઓવર ગુણોત્તર (d) ખર્ચ ગુણોત્તર

3. (A) માધવ લિમિટેડના તા. 31-3-2017 અને 31-3-2018 ના રોજના પાકાં સરવૈયા નીચે મુજબ છે : **14**

જવાબદારીઓ	**31-3-2017 (₹)**	**31-3-2018 (₹)**	**મિલકતો**	**31-3-2017 (₹)**	**31-3-2018 (₹)**
ઈક્વિટી શેર, દરેક ₹ 10 નો	4,00,000	8,00,000	પાઘડી	1,20,000	1 ,00,000
10% રિડી. પ્રેફ. શેર, દરેક ₹ 10નો	2,00,000	—	જમીન-મકાન	5,20,000	3,96,000
જામીનગીરી પ્રીમિયમ	60,000	50,000	સાંચા-યંત્રો	3,60,000	4,72,000
મૂડી અનામત	40,000	75,000	રોકાણો	1,60,000	
સામાન્ય અનામત	2,80,000	1,40,000	સ્ટોક	2,00,000	1,80,000
નફા નુકસાન ખાતું	70,000	1,10,000	દેવાદારો	1,04,000	1,56,000
બેંક ઓવરડ્રાફ્ટ	50,000	—	બેંક સિલક	—	1,81,000
લેણદારો	40,000	60,000			
સૂચિત ડિવિડન્ડ	80,000	90,000			
કરવેરાની જોગવાઈ	44,000	60,000			
12 % ના ડિબેન્ચર્સ દરેક ₹ 100 નો	2,00,000	1,00,000			
	14,64,000	**14,85,000**		**14,64,000**	**14,85,000**

વધારાની માહિતી :

તા. 31 મી માર્ચ, 2018ના રોજ પૂરા થતાં વર્ષ દરમિયાન :

(1) રોકાણો તેની વેચાણ કિંમત પર 20% નફો મળે તે રીતે વેચેલાં છે.

(2) ₹ 1,60,000 ની કિંમતનું એક યંત્ર ખરીદેલ છે.

(3) વર્ષની શરૂઆતમાં કંપનીએ જરૂરી કાયદાની જોગવાઈઓનું પાલન કરી રિડી. પ્રેફરન્સ શેર 5%ના પ્રીમિયમે પરત કરેલ છે. પ્રેફરન્સ શેર પરત કરવા માટે અનામતમાંથી ₹ 2,00,000 મૂડી પરત અનામત ખાતે લઈ જવામાં આવેલ છે.

(4) ડિબેન્ચરો પૈકી અર્ધા ડિબેન્ચરો દરેક ₹ 95 લેખે પરત કરેલ છે અને ડિબેન્ચર પરતનો નફો મૂડી અનામત ખાતે લઈ ગયા.

(5) ₹ 1,20,000 ની મૂળ કિંમતના જમીન-મકાન, જેની ઘસારા બાદ કિંમત ₹ 80,000 હતી તે ₹ 1,50,000 માં વેચવામાં આવેલ છે. વેચાણ ઉપર થયેલ નફા પૈકી મૂડી નફો મૂડી અનામત ખાતે અને મહેસૂલી નફો નફા-નુકસાન ખાતે જમા કરેલ છે.

(6) વર્ષ દરમિયાન કંપનીએ દર બે ઈક્વિટી શેરદીઠ એક બોનસ શેર મૂડી પરત અનામતમાંથી આપેલ છે.

(7) ગઈ સાલના કરવેરાની રકમ ₹ 50,000 ચૂકવેલ છે અને ગઈ સાલનું સૂચિત ડિવિડન્ડ પણ ચૂકવવામાં આવેલ છે.

ઉપરની માહિતી પરથી હિસાબી ધોરણ-3 મુજબ રોકડ પ્રવાહ પત્રક તૈયાર કરો.

નોંધ : બધી ગણતરીઓ જવાબના ભાગરૂપે દર્શાવો.

અથવા

(i) ભંડોળ પ્રવાહ પત્રક અને રોકડ પ્રવાહ પત્રક વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો. **7**

(ii) રોકડ પ્રવાહ પત્રકની ઉપયોગિતા જણાવો. **7**

(B) નીચે આપેલા પ્રશ્નો માટે સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો : (ગમે તે ત્રણ) **3**

(1) તા. 31-3-2017ના રોજના પાકા સરવૈયામાં યંત્રો પર ઘસારાની જોગવાઈ ₹ 5,60,000 છે, અને તા. 31-3-2018ના રોજના પાકા સરવૈયામાં ઘસારાની જોગવાઈ ₹ 6,00,000 છે. વર્ષ દરમિયાન ₹ 2,00,000 ની મૂળ કિંમતનું યંત્ર જેના પર ભેગો થયેલો ઘસારો ₹ 1,20,000 છે, તે ₹ 40,000ની કિંમતે વેચી કાઢવામાં આવ્યું હતું. ચાલુ વર્ષે કેટલો ઘસારો નફા નુકસાન ખાતે ઉધાર્યો હશે ?

(a) ₹ 1,60,000 (b) ₹ 80,000
(c) ₹ 40,000 (d) ₹ 1,20,000

(2) તા. 31-3-2017ના રોજ કરવેરાની જોગવાઈની બાકી ₹ 90,000 અને તા. 31-3-2018 ના રોજ કરવેરાની જોગવાઈની બાકી ₹ 60,000 હતી. વર્ષ દરમિયાન ચૂકવેલ કરવેરા ₹ 50,000 હતા, તો ચાલુ વર્ષે નફામાંથી કરવેરાની જોગવાઈ કેટલી કરવી પડશે ?

(a) ₹ 20,000 (b) ₹ 50,000
(c) ₹ 60,000 (d) ₹ 90,000

(3) નીચેનામાંથી કઈ વિગત રોકડની પ્રાપ્તિ નથી ?

(a) બેંક લોન પરત કરવામાં આવે ત્યારે
(b) ધંધામાં નફો થવાથી
(c) કાયમી મિલકત કે રોકાણો વેચી દેવાથી
(d) નાણા ઉછીના લેવાથી કે દેવું ઊભું કરવાથી

(4) નીચેના વિધાનો પૈકી કયું વિધાન સાચું છે ?
   (a) ચાલુ મિલકતોમાં વધારો થાય તો રોકડ પ્રવાહમાં ઘટાડો થાય.
   (b) ચાલુ દેવામાં ઘટાડો થાય તો રોકડ પ્રવાહમાં ઘટાડો થાય.
   (c) ચાલુ મિલકતોમાં ઘટાડો થાય તો રોકડ પ્રવાહમાં ઘટાડો થાય.
   (d) ચાલુ મિલકતોમાં વધારો થાય તો રોકડ પ્રવાહમાં વધારો થાય.

(5) નીચેના વિધાનો પૈકી કયું વિધાન સાચું નથી ?
   (a) રોકડ પ્રવાહ પત્રક બનાવતાં રોકડ કે બેંક સિલક ધ્યાનમાં લેવાશે.
   (b) ચાલુ દેવામાં વધારો થાય તો રોકડ પ્રવાહમાં વધારો થાય.
   (c) ચાલુ મિલકતોમાં ઘટાડો થાય તો રોકડ પ્રવાહમાં વધારો થાય.
   (d) ચાલુ મિલકતોમાં વધારો થાય તો રોકડ પ્રવાહમાં ઘટાડો થાય.

4. (A) નીચેની માહિતી પરથી માર્ચ 2018 થી મે–2018ના સમયનું રોકડ અંદાજપત્રક તૈયાર કરો : **14**

માસ	**વેચાણ (₹)**	**આખરનો સ્ટોક (₹)**	**કુલ પરોક્ષ ખર્ચા (₹)**
જાન્યુઆરી	2,00,000	25,000	30,000
ફેબ્રુઆરી	2,50,000	37,500	37,500
માર્ચ	3,00,000	62,500	50,000
એપ્રિલ	4,00,000	75,000	45,000
મે	3,50,000	68,750	50,000
જૂન	3,75,000	62,500	37,500

વધારાની માહિતી :

(1) તા. 01-3-2018 ના રોજ રોકડ સિલક ₹ 1,25,000 હતી.
(2) એપ્રિલ 2018 માં એક જૂનું ફર્નિચર ₹ 75,000 માં વેચવામાં આવશે.
(3) કુલ વેચાણના 60% ઉધાર વેચાણ અને 40% રોકડ વેચાણ ધારો.
(4) ખરીદી રોકડેથી કરવામાં આવે છે.
(5) મૂળકિંમત ઉપર 33⅓ % નફો મળે એ રીતે માલ વેચવામાં આવે છે.
(6) ઉધાર વેચાણના 50% વેચાણ પછીના મહિનામાં, 50% નાણાં પછીના બીજા મહિને મળે છે.
(7) ₹ 25,000 આવકવેરો એપ્રિલ, 2018 માં ચૂકવવાનો છે.
(8) કુલ પરોક્ષ ખર્ચમાં સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ માસિક ₹ 12,500નો સમાવેશ થાય છે. જેની ચૂકવણી જે તે માસમાં થાય છે. ચલિત પરોક્ષ ખર્ચની ચૂકવણી પછીના માસમાં થાય છે.
(9) એપ્રિલ 2018 માં ₹ 1,25,000 માં ખરીદવામાં આવશે, જેની ચૂકવણી ડિલિવરી વખતે 80% જેટલી કરવાની છે અને બાકીની રકમ પછીના માસમાં ચૂકવવાની છે.

અથવા

4. (A) (i) આકાશ કંપનીના વેચાણ મેનેજર એમ જણાવે છે કે વસ્તુ X નું આગામી વર્ષનું વેચાણ 1,00,000 એકમોનું રહેશે. વસ્તુ X ના ઉત્પાદન માટે M અને N એમ બે પ્રકારનો કાચો માલસામાન જરૂરી બનશે.

આ વસ્તુના દરેક એકમમાં M ના બે એકમો અને N ના ત્રણ એકમોની જરૂર છે. આગામી વર્ષનો શરૂઆતનો સ્ટોક નીચે મુજબ અંદાજવામાં આવ્યો છે : **7**

તૈયાર માલ : 20,000 એકમો

M: 24,000 એકમો, માલ સામાન N : 30,000 એકમો

નીચે પ્રમાણે છેવટનો સ્ટોક રહેવો જોઈએ :

તૈયાર માલ : 28,000 એકમો

માલસામાન M : 26,000 એકમો

માલસામાન N : 32,000 એકમો

ઉપરની માહિતી પરથી માલસામગ્રીની ખરીદીનું અંદાજપત્ર તૈયાર કરો :

(ii) અંદાજપત્ર દ્વારા અંકુશ એટલે શું ? તેના ફાયદાઓ જણાવો. **7**

(B) નીચે આપેલા પ્રશ્નો માટે સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો : (ગમે તે ત્રણ) **3**

(1) એક કંપની આગામી વર્ષ માટે માલસામાન બજેટ બનાવવા માંગે છે. તે આગામી મુદત માટે નીચે મુજબની માહિતી આપે છે :

વેચાણ 21,000 એકમો; ઉત્પાદન 21,600 એકમો; કાચા માલનો શરૂઆતનો સ્ટોક 1,200 કિલો; કાચા માલનો આખરનો સ્ટોક 1,500 કિલો ; વપરાશ : એકમદીઠ 3 કિલો.

ઉપરની વિગતો પરથી આગામી મુદત માટેનું માલસામાન ખરીદ બજેટ નીચેના પૈકી કયું હશે તે નક્કી કરો ?

(a) 65,100 કિલો (b) 64,500 કિલો

(c) 63,300 કિલો (d) 62,700 કિલો

(2) ખરીદ બજેટ મુજબ માલસામાનની ખરીદી = ________.

(a) ઉત્પાદન માટે જરૂરી માલસામાન + આખરનો સ્ટોક – શરૂઆતનો સ્ટોક

(b) ઉત્પાદન માટે જરૂરી માલસામાન + શરૂઆતનો સ્ટોક – આખરનો સ્ટોક

(c) ઉત્પાદન માટે જરૂરી માલસામાન

(d) ઉપરના પૈકી એકપણ નહિ

(3) રોકડ અંદાજપત્રના સંદર્ભમાં નીચેના પૈકી કયું વિધાન સાચું છે ?

(a) તે ખર્ચાળ હોવાથી નાની પેઢીઓ તે અપનાવી શકતી નથી.

(b) તેને કારણે રોકડની વ્યવસ્થા ક્યારે કરવી તે નક્કી થઈ શકતું નથી.

(c) મૂડીખર્ચની યોજના નક્કી કરવા માટે તે બિલકુલ ઉપયોગી નથી.

(d) રોકડની આવક જાવકની અંદાજ મૂકવાનું કાર્ય મુશ્કેલ નથી.

(4) નીચેના વિધાનો પૈકી કયું વિધાન બજેટિંગનો હેતુ દર્શાવતું નથી ?

(a) નિત્યક્રમમાં થતા ખર્ચાઓ માટે મંજૂરી જરૂરી છે.

(b) તે આંતરિક સેવા માટે કિંમત નક્કી કરે છે.

(c) તે સંચાલકોની નીતિઓની કર્મચારીઓને માહિતી આપે છે.

(d) બજેટિંગમાં અગાઉથી કામગીરીનું આયોજન કરવામાં આવે છે.

(5) નીચેના વિધાનો પૈકી કયું વિધાન સાચું છે ?

(a) બજેટમાં આગામી મુદત માટે જથ્થાકીય અને રૂપિયામાં અંદાજો મૂકવામાં આવે છે.

(b) બજેટ એ ગયા વર્ષને આધારે ચાલુ વર્ષ માટે અંદાજ મૂકવાની પદ્ધતિ છે.

(c) બજેટ તૈયાર કરવાનું કામ ફક્ત એકાઉન્ટન્ટનું છે.

(d) બજેટમાં ફક્ત જથ્થાકીય વિગતો આપવામાં આવે છે.

Seat No. : _______________

MD-103

March-2019

B.Com., Sem.-V

CE-302(A) : Management Accounting-I

Time : 2:30 Hours] **[Max. Marks : 70**

1. (A) (i) Explain the difference between Management Accountancy and Financial Accountancy. **14**

(ii) Explain in brief the importance of Management Accountancy.

OR

(i) Write a short note on Tools and Techniques of Management Accountancy. **7**

(ii) Prepare a list of important financial statements and discuss any two of them. **7**

(B) Select the correct option for the following questions : (Any **Four**) **4**

(1) Which of the following tools and techniques are not used by management accountancy ?

(a) Operating costing

(b) Standard costing

(c) Marginal costing

(d) Budgetary control

(2) Management by Exception is _____

(a) a tool of management accountancy.

(b) A method of preparing financial statement.

(c) A part of costing method.

(d) Not any type of accounting method.

(3) The various reports prepared with the method of management accountancy should be presented to ________

(a) Various levels of management

(b) Investors, creditors, bankers etc.

(c) Stock exchange of India

(d) Shareholders

(4) Which of the following methods is not a main tools and techniques of management accountancy ?
   (a) Unit costing
   (b) Standard costing
   (c) Historical costing
   (d) Marginal costing

(5) In management accountancy internal audit is to be done -
   (a) Voluntary
   (b) Compulsory by the auditors nominated by government
   (c) Compulsory twice in a year
   (d) Compulsory once in a year

(6) To whom, Management Accountancy is most useful ?
   (a) Managers
   (b) Investors
   (c) Creditors
   (d) Shareholders

2. (A) Following balance extracted from the books of Vinay Limited : **14**

Particulars	**Amount (₹)**
Equity share capital of Rs. 100 each	9,00,000
10% Pref. share capital	1,80,000
General Reserve	4,50,000
12% Debentures	3,60,000
Fixed assets	16,60,500
Stock	90,000
Debtors	1,35,000
Bills Receivable	45,000
Cash-Bank balance	90,000
Creditors	67,500
Bank overdraft	45,000
Bills payable	18,000
Pension fund	4,500
Fictitious assets	4,500
Sales (cash sales are ¼ of credit sales)	13,50,000

Rate of gross profit on sales 50 % and rate of administration, selling and financial expenses on gross profit is 33⅓% and rate of income tax is 50%. Assuming 360 days a year. Calculate the following ratios and comment with industry ratio given in brackets.

(i) Current ratio (2.4:1)
(ii) Debtors ratio (50 Days)
(iii) Proprietary ratio (70%)
(iv) Operating ratio (70%)
(v) Net profit ratio (15%)
(vi) Return on capital employed (25%)

OR

(i) Limitations of Ratio Analysis. **7**
(ii) Explain with illustration any four ratios related to balance sheet. **7**

(B) Select the correct option for the following questions : (Any **Four**) **4**

(1) A company has issued Debentures of ₹ 40,000, its Preference share capital is ₹ 60,000 and Equity share capital is ₹ 4,00,000, then the Capital Gearing Ratio will be as under :
(a) 25% (b) 5% (c) 15% (d) 10%

(2) Operating ratio of a company is 80%; its sale is ₹ 40,00,000, sales return is ₹ 4,00,000. If operating expenses are ₹ 2,00,000, find out cost of goods sold.
(a) ₹ 26,80,000 (b) ₹ 12,40,000
(c) ₹ 14,40,000 (d) ₹ 26,50,000

(3) From the following, which ratio is not profitability ratio ?
(a) Proprietary Ratio (b) Earning per share
(c) Operating Ratio (d) Expense Ratio

(4) While calculating Liquid Ratio, which assets will be excluded from current assets ?
(a) Stock in trade (b) Debtors
(c) Bills receivables (d) Bank overdraft

(5) Which assets is not included while calculating the Rate of Return on investment ?
(a) Fictitious (b) Currents (c) Fixed (d) Intangible

(6) From the following which ratio is not profitable ratio ?
(a) Gearing Ratio (b) Operating Ratio
(c) Stock Turnover Ratio (d) Expense Ratio

3. (A) The Balance Sheets of Madhav Ltd. as on 31-3-2017 and 31-3-2018 are as follows : **14**

Liabilities	31-3-2017 (₹)	31-3-2018 (₹)	Assets	31-3-2017 (₹)	31-3-2018 (₹)
Equity Shares of ₹ 10 each	4,00,000	8,00,000	Goodwill	1,20,000	1 ,00,000
10% Red. Pref. Shares of ₹ 10 each	2,00,000	—	Land-Building	5,20,000	3,96,000
Securities premium	60,000	50,000	Plant and Machinery	3,60,000	4,72,000
Capital Reserve	40,000	75,000	Investment	1,60,000	
General Reserve	2,80,000	1,40,000	Stock	2,00,000	1,80,000
Profit and Loss A/c	70,000	1,10,000	Debtors	1,04,000	1,56,000
Bank Overdraft	50,000	—	Bank Balance	—	1,81,000
Creditors	40,000	60,000			
Proposed Dividend	80,000	90,000			
Provision for Taxation	44,000	60,000			
12% Debentures of ₹ 100 each	2,00,000	1,00,000			
	14,64,000	**14,85,000**		**14,64,000**	**14,85,000**

Additional Information :

During the year ending 31st March 2018 :

(1) Investments are sold at a profit of 20% on its sales proceeds.

(2) Machinery was purchased for ₹ 1,60,000

(3) During the year, company has redeemed Redeemable preference shares at 5% premium after complying with necessary requirements of Act. For the purpose of redemption of preference shares, the amount of ₹ 2,00,000 has been transferred to capital Redemption Reserve.

(4) Redeemed One half of the Debentures at ₹ 95 per debenture and the profit on redemption of debentures has been transferred to Capital Reserve.

(5) Land and Building having an original cost of ₹ 1,20,000 and a written down value of ₹ 80,000 have been sold for ₹ 1,50,000. Out of the profit on the sale the capital profit has been transferred to Capital Reserve and the revenue profit has been credited to Profit and Loss Account.

(6) During the year company has distributed one bonus share for every two equity shares from Capital Redemption Reserve.

(7) ₹ 50,000 have been paid as tax for the last year and the amount of proposed dividend of the last year, has also been paid.

From the above information, prepare cash flow statement as per As-3. Note: All calculations are to be considered as a part of the answer.

OR

(i) Explain the difference between the Fund Flow statement and Cash Flow statement. **7**

(ii) State the usefulness of cash flow statement. **7**

(B) Select the correct option for the following questions : (Any **Three**) **3**

(1) The balance of Depreciation on machine account on 31-3-2017 was ₹ 5,60,000 and on 31-3-2018 was ₹ 6,00,000. During the Year, a machine costing ₹ 2,00,000, accumulated depreciation thereon being ₹ 1,20,000 was sold for ₹ 40,000.

Show the amount of depreciation charged to Profit and Loss Account during current year.

(a) ₹ 1,60,000 (b) ₹ 80,000

(c) ₹ 40,000 (d) ₹ 1,20,000

(2) Provision for taxation was ₹ 90,000 on 31-3-2017 and ₹ 60,000 on 31-3-2018. Income tax of ₹ 50,000 was paid during the year. Then how much provision for taxation should be made during the year ?

(a) ₹ 20,000 (b) ₹ 50,000

(c) ₹ 60,000 (d) ₹ 90,000

(3) Which of the following items is not a cash inflow ?

(a) Repayment of loans and debentures.

(b) Earning operating profit.

(c) Sale of fixed assets or investment.

(d) Borrowings or incurring any liability.

(4) Which of the following statements is correct ?

   (a) Cash Flow decreases due to increase in current assets.

   (b) Cash Flow decreases due to decrease in current liabilities.

   (c) Cash Flow decreases due to decrease in current assets.

   (d) Cash Flow increases due to increase in current assets.

(5) Which of the following statements is not correct ?

   (a) Case or bank balance will be considered while preparing cash flow statement.

   (b) If current liability increases, it increases cash flow.

   (c) If current asset decreases, it increases cash flow.

   (d) If current asset increases, it reduces cash flow.

4. (A) Prepare Cash Budget from the following information for the month of March to May 2018. **14**

Month	**Sales (₹)**	**Closing stock (₹)**	**Total Overhead Expenses (₹)**
January	2,00,000	25,000	30,000
February	2,50,000	37,500	37,500
March	3,00,000	62,500	50,000
April	4,00,000	75,000	45,000
May	3,50,000	68,750	50,000
June	3,75,000	62,500	37,500

Additional Information :

(1) On dt. 01-3-2018 cash balance ₹ 1,25,000.

(2) An old furniture is to be sold for ₹ 75,000 in April 2018.

(3) Assume 60% of total sales are credit sales and 40% of cash sales.

(4) Purchases are made for cash.

(5) Goods are sold at a profit of $33\frac{1}{3}$% on cost price.

(6) 50% of credit sales are realized in the month following the sales and remaining 50% in the second month, following the sales.

(7) Income tax paid for ₹ 25,000 in April 2018

(8) Total overhead expenses included monthly fixed overheads expenses of ₹ 12,500 which is paid in the same month. Variable overhead expenses are paid in the subsequent month.

(9) A new machine is to be bought ₹ 1,25,000 in April 2018, the payment of which is made 80% against delivery and the remaining amount in the subsequent month.

OR

(i) The sales manager of Akash company states that the sales of product X for the coming year would be 1,00,000 Units .Two types of raw material M and N would be needed to produce this article X. In each unit of this product, Two units of M and three units of N are required. The opening stock for the next year are estimated as follows : **7**

Finished Goods : 20,000 units

M: 24,000 units N: 30,000 units

The closing stock should be as follows :

Finished Goods: 28,000 units

M : 26,000 units N : 32,000 units

From the details given above, prepare Material Purchase Budget.

(ii) Define Budgetary Control and state its advantages. **7**

(B) Select the correct option for the following questions : (Any **Three**) **3**

(1) A company has the following material budget for the next month :

Sales 21,000 units; Production 21,600 units ; Opening stock of materials 1,200 kg ; Closing stock of materials 1,500 kg ; Usage 3 kg per unit.

What is the material purchase budget for the next month ?

(a) 65,100 kg. (b) 64,500 kg.

(c) 63,300 kg (d) 62,700 kg.

(2) According to purchase budget Material purchase = ________.

(a) Required Material for production + Closing stock – Opening stock

(b) Required Material for production + Opening stock – Closing stock

(c) Required Material for production

(d) None of the above

(3) Which of the following statements is true in the context of Cash Budget ?

(a) As it is expensive, small firms cannot adopt it.

(b) It is not possible to decide as to when cash has to be raised with the help of cash budget.

(c) It is of no use in planning capital budget plan.

(d) It is not difficult to estimate cash receipts and payments.

(4) Which of the following is not a purpose of budgeting ?

(a) It requires approval for routine spending.

(b) It establishes prices for internal services.

(c) It communicates management's policies to sub-ordinates.

(d) Budgeting forces advances planning.

(5) Which of the following statements is correct ?

(a) In the budget quantitative as well as monetary figures are given for the next period.

(b) Budget is a system of putting estimates for the current year based on figures of previous year.

(c) The task of preparing budget is that of accountant only.

(d) Only quantitative data are given in the budget.